

Verantwoording wijzigingen Syllabus Economie vmbo 2017

De wijzigingen in de syllabus hebben betrekking op de volgende zaken:

1) Nadere uitleg, omschrijving en noemen van begrippen en omschrijvingen die al wel in de syllabus stonden.

Om een actueel voorbeeld te noemen: Bij K5A stond in de vorige syllabus ten aanzien van de arbeidsmarkt het volgende:

- de arbeidsmarkt, overschotten en tekorten:
- de arbeidsmarkt als het geheel van vraag naar en aanbod van arbeid
- samenstelling van de vraag naar arbeid:
- bezette arbeidsplaatsen en openstaande vacatures
- de vraag naar arbeid van bedrijven en van de overheid
- het aanbod van arbeid dat bestaat uit: werkenden en werkzoekenden
- een tekort op de arbeidsmarkt dat schaarste aan personeel betekent
- een overschot op de arbeidsmarkt dat werkloosheid betekent

Wat hier ontbreekt, en waarvan duidelijk is (geworden) dat dit wel vermeld moet worden, is het begrip 'krappe arbeidsmarkt'. Evenzo geldt dit voor het begrip 'ruime arbeidsmarkt'.

Er is een flink aantal van dit soort explicaties, die, doordat ze nu ook genoemd worden, ook gevraagd kunnen worden. De leerstof als zodanig neemt hier echter niet door toe.

Dit punt heeft betrekking op zowel BB, als KB en GLTL.

2) Veel van de begrippen, zoals bedoeld onder 1) werden, meestal voorzien van uitleg, al gebruikt in de examens van de laatste jaren. Het is beter en effectiever ze dan ook in de syllabus op te nemen.

Het is beter voor de leerlingen deze begrippen al in hun opleiding tegen te komen, dan dat de eerste kennismaking met een bepaald begrip pas tijdens het examen plaatsvindt.

Ook dit punt speelt bij alle leerwegen.

3) Daarnaast komen de volgende nieuwe onderwerpen, in elementaire vorm, aan de orde:

- Economische orde. Het is belangrijk dat leerlingen beseffen dat zij in een georiënteerde markeconomie leven, met een overheid die in meer of mindere mate ingrijpt in het marktproces.
- Marktvormen. Gezien het punt hierboven is het eveneens van belang dat leerlingen een elementair inzicht hebben in de diverse marktvormen. Dan kunnen zij ook begrijpen dat de manier waarop markten werken voor verschillende deelmarkten vergelijkbaar is (buitenland, goederenmarkten, arbeidsmarkt etc.). Daarbij kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van grafieken met een vraaglijn en/of aanbodlijn.
- Ondernemingsvormen. Het is eveneens van belang dat de leerlingen weten welke entiteiten op de diverse markten werken. Weliswaar is dit eigenlijk een bedrijfseconomisch onderwerp, maar gezien het feit dat leerlingen ook een vak als Economie en Ondernemen kunnen krijgen, is opname hier een verrijking, zeker als ook de samenwerking tussen ondernemingen en de aansprakelijkheid aan bod komt. Bovendien werd het ontbreken van de theorie over ondernemingsvormen in de theoretische leerweg door docenten vaak als een omissie gezien.
- Indexcijfers. Om economische data te kunnen analyseren en begrijpen is enig inzicht in indexcijfers noodzakelijk.
- Inkomensongelijkheid. Het begrip inkomensongelijkheid duidelijk maken door naast het gebruik van tabellen een Lorenzcurve te presenteren
- Samengestelde interest. In de oude syllabus werd slechts gewerkt met enkelvoudige interest. Deze beperking is onnodig. Ook hier heeft de actualiteit van het examen 2014 aangetoond dat opname in de syllabus een goede zaak is.

Deze punten spelen uitsluitend bij GLTL, behalve punt e) dat ook bij KB speelt.

Ten behoeve van het veld zullen voor de (meeste) nieuwe onderdelen voorbeeldopgaven worden gepubliceerd, zodat het veld enig idee krijgt van de opzet en moeilijkheid hiervan.

4) Het kunnen berekenen van de inkomstenbelasting verdwijnt.

Dat is slechts een korte passage in het examenprogramma, maar vergt volgens docenten zeer veel voorbereidingstijd (met veelal schamele resultaten). Doordat 90% van de bevolking de aangifte digitaal doet, verdwijnt ook de urgentie van dit onderwerp. De achtergronden van de belastingheffing blijven wel in de syllabus. Dit is van belang bij GLTL, waar dit onderdeel in de verrijkingsstof stond.

5) Het vergelijkend warenonderzoek wordt als examenonderdeel geschrapt. Ook dit speelt uitsluitend bij GLTL.

In totaal kunnen de nieuwe leerstof en de daarbij benodigde vragen in enkele pagina's beschreven worden. De lestijd die de uitleg daarvan in beslag neemt, zal naar verwachting ongeveer overeenkomen met de vermindering van lestijd die besteed werd aan het berekenen van de IB.

Veldraadpleging

Wat verder van belang is om op te merken is dat de nieuwe syllabus is voorgelegd aan de docenten door middel van een digitale veldraadpleging. De resultaten daarvan waren in hoofdzaak de volgende:

- De vragen van de veldraadpleging werden beantwoord door 166 docenten. Voor een digitale enquête is dat een bevredigende uitkomst, die aanspraak mag maken op representativiteit.
- Een zeer grote meerderheid (93%) vond de syllabus overzichtelijk en een iets kleinere meerderheid (85%) vond dat de syllabus voldoende houvast biedt. Over het algemeen vond men de nieuwe opzet van de syllabus een verbetering.
- 32% van de respondenten gaf les op BB, 34% op KB en 84% op GLTL.
- Waar mogelijk, wenselijk en logisch, zijn mede door de suggesties van docenten wijzigingen ter verbetering en verduidelijking doorgevoerd.
- Voor KB is door de uitkomst van de veldraadpleging een verlichting van het examenprogramma doorgevoerd. Zo is onder meer de Samengestelde Intrest geschrapt, als mede de onderdelen over ondernemingsvormen.

Conclusie

De digitale veldraadpleging laat de volgende conclusies toe:

- Een grote meerderheid van de respondenten vindt de vernieuwing van de syllabus een goede zaak.
- Er is sprake van een betere aansluiting bij de bedrijfseconomische vakken op het vmbo en mbo en het vervolgonderwijs.
- Er is sprake van een betere aansluiting op het havo, aangezien nu al enige aandacht wordt besteed aan onderwerpen die daar volop aan bod komen.
- Er is sprake van een hechtere samenhang van het examenprogramma zelf.
- Er is een meer realistisch examenprogramma.
- Er is een completere syllabus

Utrecht xx-yy-zz